

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 845 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЄРМОЛАЄВА М. В., к.е.н., доц., професор кафедри обліку і оподаткування,
ЗВЯГОЛЬСЬКА О., здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Актуальність. Конституцією України кожному громадянину гарантується право на працю з метою отримання доходів для забезпечення себе і своєї родини. Конституція також гарантує право громадян на отримання заробітної плати за свою роботу на рівні, не нижчому від законодавчо встановленого рівня мінімальної заробітної плати [1]. Тому облік розрахунків за заробітною платою є однією з найважливіших ділянок бухгалтерської роботи.

В сучасній науці і практиці одночасно застосовуються поняття «заробітна плата» і «оплата праці» як синоніми. Дотепер тлумачення цих понять викликають активну наукову дискусію.

Результати дослідження. Нормативне регулювання відносин між працівником і роботодавцем здійснюється ЗУ «Про оплату праці» та Кодексом законів про працю. Сутність терміну «заробітна плата» визначається ЗУ «Про оплату праці». Згідно ст. 1 ЗУ «Про оплату праці» заробітна плата – «це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу» [2].

Податковий кодекс України розглядає заробітну плату як одне з джерел доходів громадян, які є базою нарахування та сплати податку з доходів фізичних осіб.

Однозначне тлумачення сутності заробітної плати надано ЗУ «Про оплату праці». В наукових колах висловлюють думки про необхідність уточнення визначення терміну з урахуванням позиції бізнесу і позиції найманої особи, яка працює згідно трудового договору.

З позиції бізнесу – заробітна плата в першу чергу є витратами підприємця і в значній мірі впливає на собівартість виробленої продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Від рівня заробітної плати персоналу в значній мірі залежатиме формування кадрового складу підприємства та престижність професії.

Саме на цьому акцентує увагу частина вітчизняних науковців. Так, Л. Швець та Н. Доберчак визначають заробітну плату як «елемент витрат виробництва, і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці» [3].

А. В. Калина зазначає що трактувати сутність заробітної плати необхідно з двох позицій. З позиції роботодавця заробітна плата «є платою за використання ресурсу праці як одного з чинників виробництва і як одного з елементів витрат виробництва» [4, с. 277].

З позиції працівника є складовою частиною доходів працівника і характеризує його право власності на особисті знання, уміння та навички, які працівник пропонує роботодавцю [4].

Ми погоджуємося з тезою А. В. Калини про те, що термін «оплата праці» є

більш широким за своїм змістом ніж «заробітна плата». Оплата праці охоплює організаційні моменти нарахування і виплати заробітної плати, визначає правові взаємовідносини між працівником і роботодавцем в питаннях організації праці та форм її оплати.

Система оплати праці регулюється різними ринковими чинниками, зокрема попитом і пропозицією ринку на відповідних фахівців, мірою втручання держави в процеси оплати праці, мотивацією роботодавців і працівників.

Бухгалтерський аспект заробітної плати також має свої специфічні риси. Так, у фінансовому обліку існує категорія «виплати працівникам» яка відповідно до НПСБО 26 «Виплати працівникам» включає в себе «заробітну плату, інші нарахування з оплати праці, виплати за невідпрацьований час, премії та інші заохочувальні виплати» [5]. Крім поточних виплат, які мають зарплатний зміст НПСБО 26 передбачає виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності та інші виплати працівникам. При цьому, План рахунків бухгалтерського обліку містить синтетичний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» на якому узагальнюється інформація про розрахунки з працівниками, які мають відношення до їх трудової діяльності. Передбачені Планом рахунків субрахунки розділяють виплати зарплатного характеру і ті, що не є складовою частини заробітної плати.

Висновки. Заробітна плата працівників є важливим і складним об'єктом обліку, оскільки в більшості випадків саме заробітна плата є основним джерелом доходів громадян. Дотепер в широких колах науковців і практиків ототожнюються поняття «заробітна плата», «оплата праці» та «виплати працівникам». Це свідчить про необхідність уточнення термінології з метою виокремлення в обліку відповідних об'єктів, що надасть можливість отримання аналітичної інформації про доходи, які отримують громадяни.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 29 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення 01 січ. 2020 р. № 27-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про оплату праці : Закон України від 24 берез. 1995 р. № 108/95-ВР. Дата оновлення 19 серп. 2022 р. № 2494- IX. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Швець Л. П., Доберчак Н. І. Дослідження шляхів удосконалення використання фонду оплати праці та системи преміювання на підприємствах зв'язку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2009. Т. 1. № 4. С. 40-45.
4. Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 498 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ekonom_pracy.pdf (дата звернення: 26.03.2023).
5. НПС(С)БО 26 «Виплати працівникам».: затв. нак. МФУ від 28 жовт. 2003 р. № 601. Дата оновлення 03 листоп. 2020 р. № 1020-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>

ГУЙВАН Д.Д., КУЗУБ М.В.	
ДИСТАНЦІЙНИЙ ОБЛІК.....	90
ГУЦАЛЮК К.М., Науковий керівник - МОШКОВСЬКА О.А.	
ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	93
ДАВИДЕНКО В.В., Науковий керівник – ЦІМОШИНСЬКА О.В.	
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	96
ДЕЙНЕКО В.Е., Науковий керівник – ОСТАПЕНКО В.М.	
РОЗМИТНЕННЯ АВТО ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ.....	99
ДЕНИСЕНКО О.В., Науковий керівник – ЦІМОШИНСЬКА О.В.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	102
ДОЛЯ К.Д., Науковий керівник - МОШКОВСЬКА О.А.	
ДІДЖИТАЛ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	104
ДОНЧЕНКО В.А., Науковий керівник – НАЗАРЕНКО О.В.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	107
ДОРОФІЄНКО В.С., ІВАНЬКО О.В., ГУСАР Є.О.	
Науковий керівник – ЯЛОВЕГА Л.В.	
БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ.....	110
ДУЛЯ В.С., Науковий керівник – ДОВЖИК О.О.	
НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	112
ЄРМОЛАЄВА М. В., ЗВЯГОЛЬСЬКА О.	
ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ.....	114
ЗАВОРА О.М., Науковий керівник – НАЗАРЕНКО І.М.	
АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ: ОСОБЛИВОСТІ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ЦІЛЬОВІ ОРІЄНТИРИ.....	116
ЗАРВА А. О., Науковий керівник – МОШКОВСЬКА О. А.	
ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ШВЕЙЦАРІЇ.....	118
ІВАНЬКО О.В., ЯРОШЕНКО А.О., Науковий керівник – ЯЛОВЕГА Л.В.	
АУДИТ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	122
КАДАЛА В.В.	
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІНСЬКОГО ЦИКЛУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	124

